

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นางปัทมาภา จันทร์ช่อม) ในคดีขออนุญาตฎีกา คดีหมายเลขดำที่ ครพ. ๑๒๒/๒๕๖๖ คดีหมายเลขแดงที่ ครพ. ๔๐๐๙/๒๕๖๖ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ สรุปได้ว่า นายศุภรัฐ อังสิริกุล เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องนางปัทมาภา จันทร์ช่อม เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดกระบี่ ขอให้บังคับจำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากที่ดินและอาคารพิพาท และส่งมอบที่ดินและอาคารพิพาทคืนโจทก์ในสภาพเรียบร้อย ศาลจังหวัดกระบี่พิพากษาให้จำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากที่ดินและอาคารพิพาท จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษายืน จำเลยยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกา และยื่นคำร้องขอทุเลาการบังคับคดี ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลฎีกา จำเลยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ บัญญัติห้ามคู่ความฎีกา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา คดีที่ศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้ฎีกาได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมากกว่า ส่วนคดีที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาได้รับการพิจารณาจากศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์เท่านั้น ทำให้คู่ความในแต่ละคดี ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกัน เกิดความไม่มั่นคงในกระบวนการยุติธรรม ไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม และเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุความแตกต่างในสถานะของบุคคล ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๗

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับหนังสือส่งคำโต้แย้งของจำเลยไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติที่จำเลยโต้แย้งเป็นบทบัญญัติที่ศาลฎีกาจะใช้บังคับแก่คดี และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ เมื่อจำเลยโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่า บทบัญญัตินี้ดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง ส่วนที่โต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๕ เป็นบททั่วไปที่วางหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญไว้ โดยมีได้มีข้อความที่เป็นการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ ประกอบกับไม่ปรากฏว่าจำเลยแสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า อย่างไรก็ตาม ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีเหตุผลว่าบทบัญญัติในส่วนการฎีกาไม่สามารถถ่วงดุลองคมนตรีที่ไม่เป็นสาระอันควรแก่การวินิจฉัยของศาลฎีกาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเกิดความล่าช้า ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่มีต่อระบบศาลยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริงและรวดเร็วขึ้น สมควรกำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาว่าคดีที่ได้ยื่นฎีกาใดสมควรอนุญาตให้ยื่นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา เป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการของการฎีกาจากระบบสิทธิเป็นระบบอนุญาต โดยเป็นการให้ดุลพินิจแก่ศาลฎีกาในการพิจารณาตามหลักเกณฑ์อนุญาตให้ฎีกา เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความทุกฝ่าย มาตรา ๒๔๔/๑ กำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด โดยให้ศาลอุทธรณ์ทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และถ่วงดุลองคมนตรี คำพิพากษาของศาลชั้นต้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตรวจสอบการพิจารณาคดีที่คู่ความในคดีที่ศาลชั้นต้นตัดสินชี้ขาดมีสิทธิได้รับการพิจารณาพิพากษาจากศาลลำดับชั้นสูงขึ้นอีกชั้นหนึ่ง มาตรา ๒๔๗ กำหนดให้การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ในคดีแพ่งจะกระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ทำให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ไม่เปิดโอกาสให้ใช้สิทธิฎีกาเพื่อประวิงคดีจนเกิดความเสียหายแก่คู่ความอีกฝ่าย อันเป็นการอำนวยความสะดวกให้คู่ความทั้งสองฝ่ายได้อย่างเท่าเทียมกัน มาตรา ๒๔๘ กำหนดให้การพิจารณาและวินิจฉัยคำร้องขออนุญาตฎีกา กระทำโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาคดี ส่วนมาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ควรวินิจฉัยและวรรคสองกำหนดกรณีปัญหาสำคัญสำหรับการพิจารณาคำร้องขออนุญาตฎีกาไว้ตาม (๑) ถึง (๖) หากคำร้องขออนุญาตฎีกาใดมีลักษณะเป็นปัญหาสำคัญและศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยแล้ว ย่อมได้รับการอนุญาตให้ฎีกา มิได้เป็นการห้ามฎีกาโดยเด็ดขาด คู่ความทุกฝ่ายสามารถยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายได้อย่างเสมอกันภายใต้เงื่อนไขอย่างเดียวกัน โดยไม่มีการกำหนดเงื่อนไขประเภทคดีหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาท การไม่ได้รับอนุญาตฎีกาเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ มิได้ให้ดุลพินิจแก่ศาลฎีกาในการสั่งคำร้องขออนุญาตฎีกาโดยปราศจากหลักเกณฑ์ ทั้งต้องให้เหตุผลในกรณีไม่อนุญาตให้คู่ความฎีกาไว้ด้วย เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การฎีกาของคู่ความให้ได้รับความคุ้มครองสิทธิในการขออนุญาตฎีกาไว้อย่างเสมอภาคกัน กรณีมิใช่เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การฎีกาให้คู่ความมีสิทธิขออนุญาตฎีกาแตกต่างกัน ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ นายปัญญา อุดชาชน นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม นายวิรุฬห์ แสงเทียน นายจิรนิติ หะวานนท์ นายนภดล เทพพิทักษ์ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ และนายอุดม รัฐอมฤต

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๔๑ ตอนที่ ๒๒ ก วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๗

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน

นางสาวจุฑารัตน์ โฉมวิไล

นางวรรณรัตน์ เกษมสันต์ ณ อยู่ธยา ผอ.กค.๔

นางสาวพรพินี ปลุกเจริญ ผอ.สค.๒

ย่อโดย นางสาวจุฑารัตน์ โฉมวิไล

นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

นางสาวร่มปรางค์ สวมประจำ ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯ

รรท. รอง ลศร. ตรวจ

นายสุทธิรักษ์ ทรงศิริวิไล ลศร. ตรวจ